

DO ŠKOLY PO VLASTNÝCH ZŠ Mierové námestie Handlová

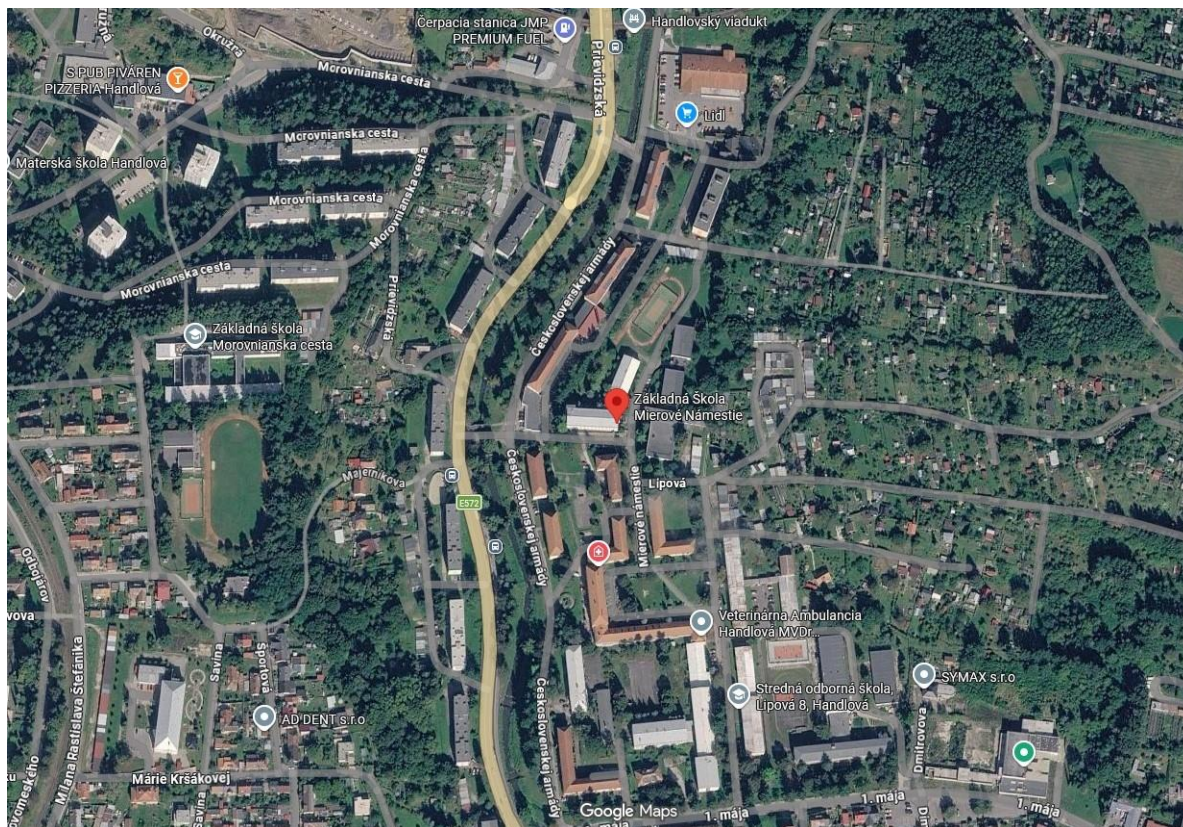
Šk. rok 2025/2026

Spolufinancované Európskou úniou. Vyjadrené názory a stanoviská sú výlučne názormi autora/autorky/autorov a nemusia nevyhnutne odrážať názory Európskej únie alebo CINEA. Európska únia ani orgán poskytujúci grant za ne nenesú zodpovednosť.

Projekt je spolufinancovaný z prostriedkov štátneho rozpočtu SR prostredníctvom Ministerstva životného prostredia SR.

Kampaň Do školy po vlastných je jednou z aktivít projektu Populair pre školy a inštitúcie, ktorým záleží na bezpečnom dochádzaní do škôl a podpore udržateľnej mobility. V Trenčianskom kraji sa ako druhá do kampane zapojila Základná škola Mierové námestie v Handlovej, ktorá bola vybratá najmä z dôvodu svojej problematickej lokalizácie (Obr. 1). Ide o školu v blízkosti hlavnej frekventovanej cesty prvej triedy s tranzitnou dopravou v meste.

Obr. 1: Poloha ZŠ Mierové námestie v Handlovej

Cieľom kampane je

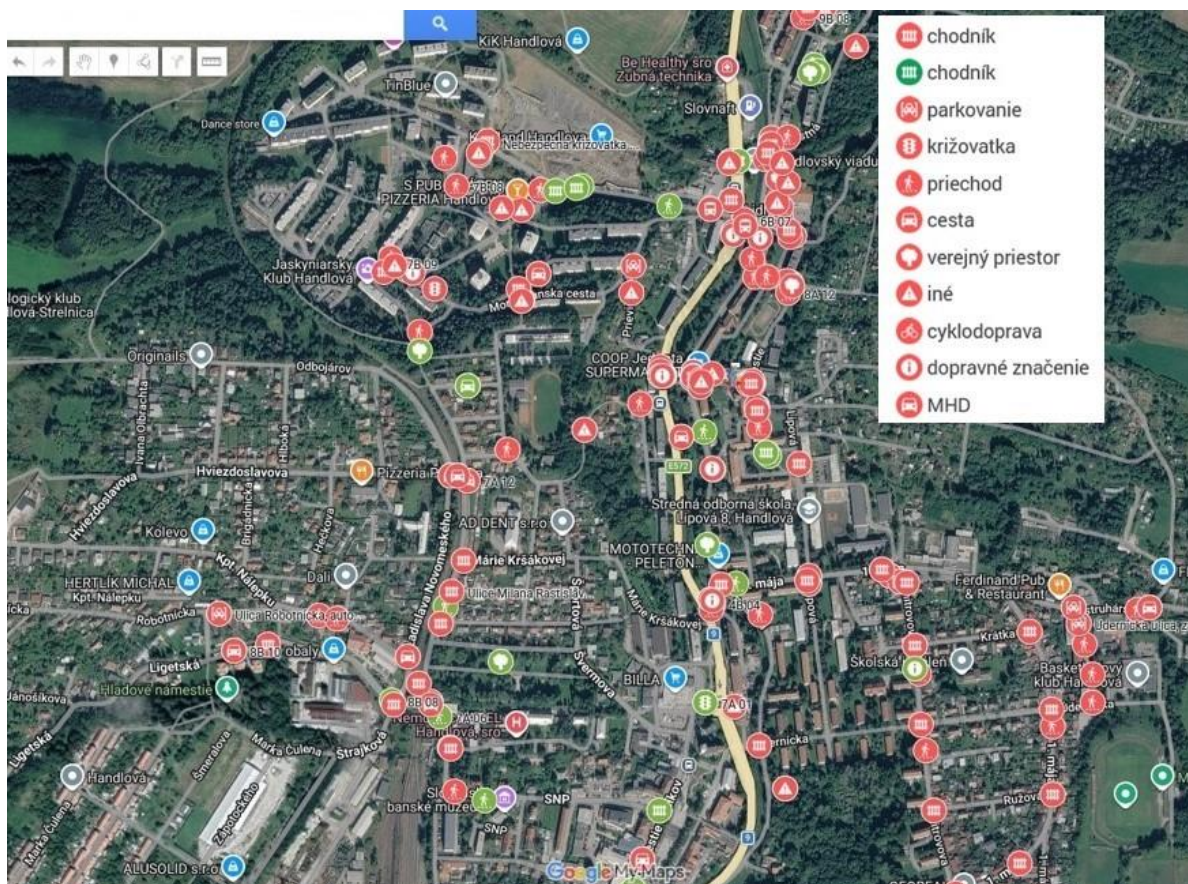
- identifikovať prekážky, ktoré deťom a rodičom bránia v používaní bicykla alebo využívaní chôdze či iných foriem udržateľnej mobility pre dochádzanie do školy
- mapovať bezpečné cesty priamo deťmi, čo pomôže identifikovať problémové body v bezprostrednom, ale aj širšom okolí školy
- tlmočiť poznatky samospráve, zriaďovateľom škôl a zainteresovaným inštitúciám, navrhnúť vhodné riešenia na podporu udržateľnej mobility pri ceste do školy a zavedenie konkrétnych opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia v okolí školy
- zlepšiť povedomie o dôležitosti foriem udržateľnej mobility medzi mladými ľuďmi
- zvýšiť informovanosť o vplyve dopravy na prostredie, kvalitu života a ovzdušia.

V úvodnej fáze kampane sme predstavili kampaň Do školy po vlastných a jednotlivé kroky jej realizácie formou prezentácie pre každú triedu osobitne. Počas februára 2026 sme v rámci týchto úvodných hodín hovorili všeobecne o vplyve dopravy na životné prostredie s dôrazom na kvalitu ovzdušia, zdravie ľudí a záber verejného priestoru. Vysvetlili sme si jednotlivé riziká a poukázali na možnosti zmien a zníženia uvedených negatívnych vplyvov prostredníctvom príkladov z praxe.

Následne sme v spolupráci so školskou koordinátorkou pripravili dotazníkový prieskum, ktorý nám poskytol informácie o tom, akým spôsobom v súčasnosti cestujú žiaci a učitelia do školy a zo školy a čo by bolo potrebné zmeniť, aby sa zvýšil podiel tých, ktorí do školy dochádzajú udržateľným spôsobom. Dotazník bol prispôbený pre učiteľov, rodičov a žiakov a jednotlivým respondentom bol zaslaný

prostredníctvom EduPage. Na jeho vyplnenie mala škola približne jeden mesiac. Žiaci 5. až 9. ročníka vyplňali dotazník počas vyučovacích hodín.

Počas apríla sme uskutočnili terénne mapovanie konkrétnych trás a lokalít, najmä v okolí školy, na ktoré žiaci z rôznych dôvodov upozornili. Išlo o miesta, kde sa cítia ohrození alebo nekomfortne, ale aj o miesta, ktoré vnímajú ako príjemné. Podrobného mapovania sa zúčastnili žiaci 4. až 9. ročníka, ktorí boli v tom čase prítomní na vyučovaní. Na základe identifikovaných miest sme pripravili pocitovú mapu širšieho okolia školy so zaznačenými negatívnymi aj pozitívnymi bodmi a s vysvetľujúcim opisom (Obr. 2).

Obr. 2: Pocitová mapa v okolí ZŠ Mierové námestie v Handlovej

Po uplynutí času na vyplnenie dotazníkov sme vyhodnotili výstupy z prieskumu a terénneho mapovania. Návratnosť dotazníkov bola dostatočná. U žiakov dosiahla 64 %, pričom dotazníky nevyplňali žiaci 1. až 4. ročníka. Medzi učiteľmi bola návratnosť 42 %.

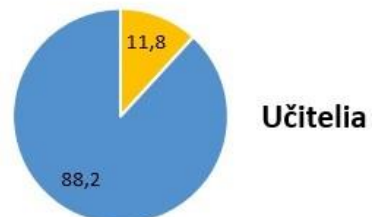
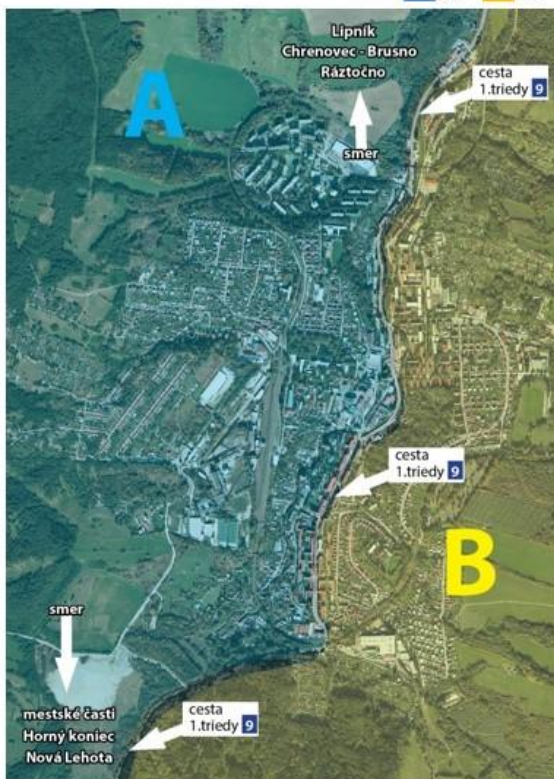
Niektoré otázky, resp. odpovede z prieskumu výstižne poukázali na dôležitosť získavania názorov rodičov, dospelých aj detí, keďže ich vnímanie rovnakých situácií nemusí byť vždy identické. Rozdielne vnímanie môže viesť k mylným interpretáciám a následne aj k návrhu riešení, ktoré nemusia byť v praxi funkčné.

Vyhodnotenie dotazníkov a mapovania:

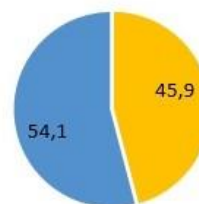
Záujmové územie

1. Podľa obrázku/mapy vyber územie (na základe smeru), z ktorého dochádzaš do školy.

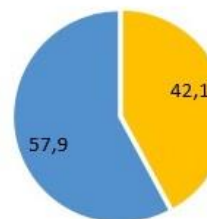
■ A ■ B

Učitelia

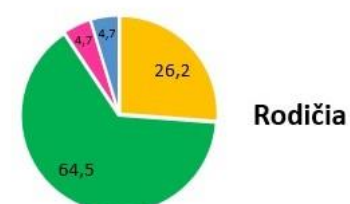
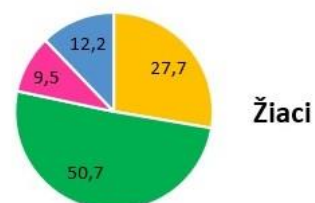
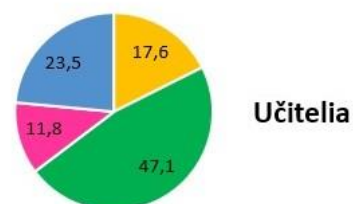
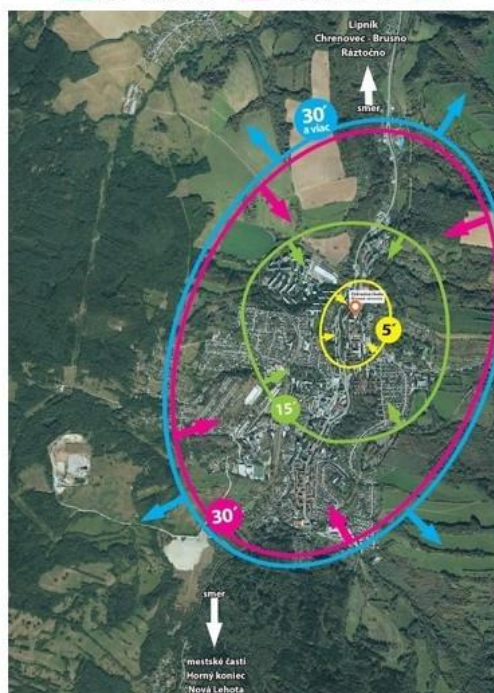
Žiaci

Rodičia

2. Podľa obrázku/mapy vyber lokalitu (na základe pešej dostupnosti), z ktorej dochádzaš do školy.

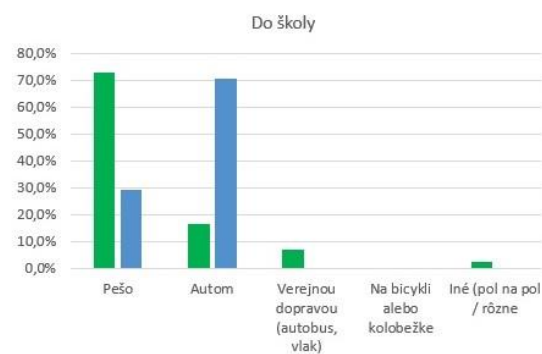
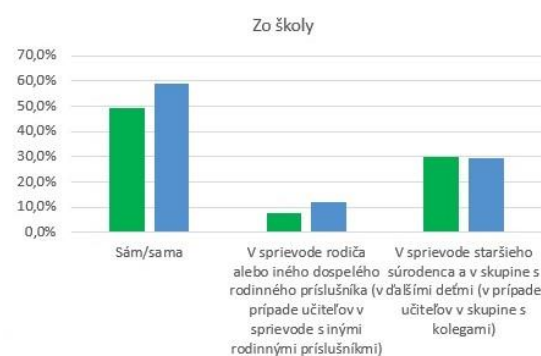
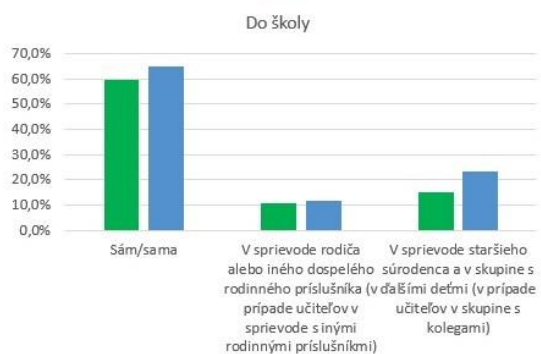
5 minút 15 minút 30 minút viac ako 30 minút

Spôsob dochádzania

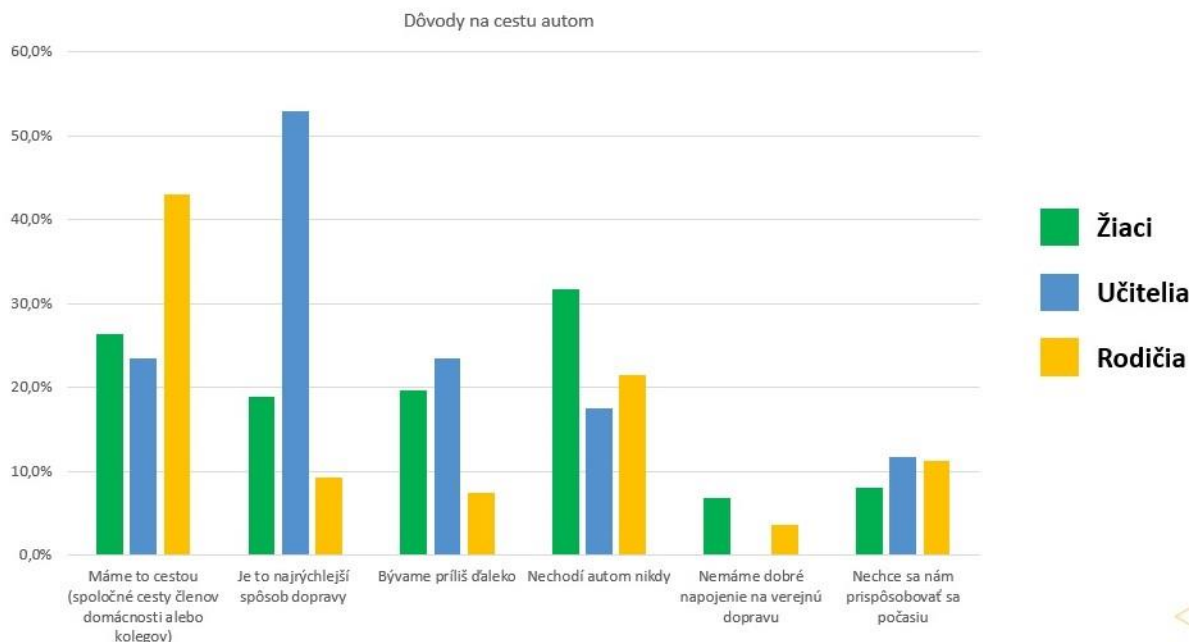
O tom, ako a akým spôsobom dochádzajú do školy

Žiaci
Učitelia

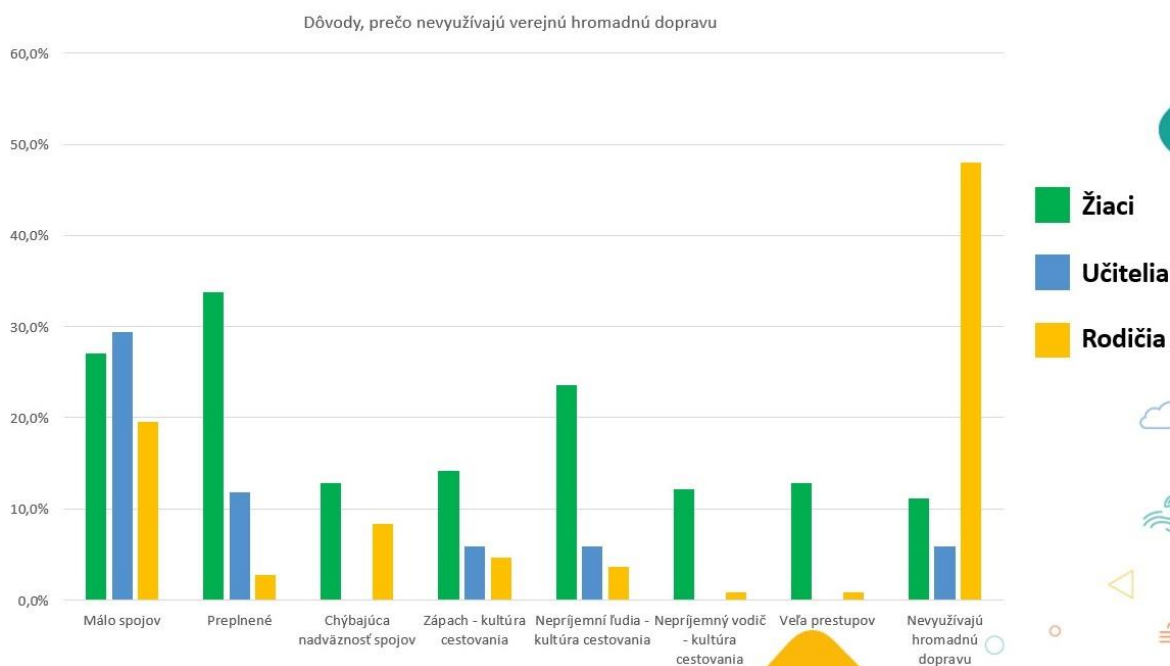
Výsledky ukazujú, že približne 60 % detí prichádza do školy samostatne, pričom po vyučovaní je podiel detí, ktoré odchádzajú samy, nižší. Ráno aj poobede cestuje približne 10 % detí v sprievode rodiča alebo iného dospelého. Z hľadiska spôsobu dopravy do školy je najčastejšia chôdza – využíva ju približne 70 % žiakov, pričom zo školy až 80 %.

Aké sú dôvody a kde vidia problémy

Najčastejším dôvodom, prečo deti využívajú na cestu do školy auto, je spoločná cesta s rodinou, prípadne s kolegami. Ďalšími významnými dôvodmi sú vnímanie auta ako najrýchlejšieho spôsobu dopravy (predovšetkým u učiteľov) a väčšia vzdialenosť bydliska od školy.

Aké sú dôvody a kde vidia problémy

Pri verejnej hromadnej doprave sú hlavnými bariérami najmä malý počet spojov a ich preplnenosť. Práve v prípade preplnenosti sa výrazne líši skúsenosť detí a rodičov – viac ako 30 % detí ju vníma ako problém, zatiaľ čo u rodičov je tento podiel nižší ako 5 %. Tento rozdiel môže súvisieť s tým, že deti majú s každodenným cestovaním verejnou dopravou bezprostrednejšiu skúsenosť. Deti upozorňovali aj na samotnú kultúru cestovania. Ako nepríjemné vnímajú napríklad zápach, správanie niektorých cestujúcich či nevhodné správanie vodiča.

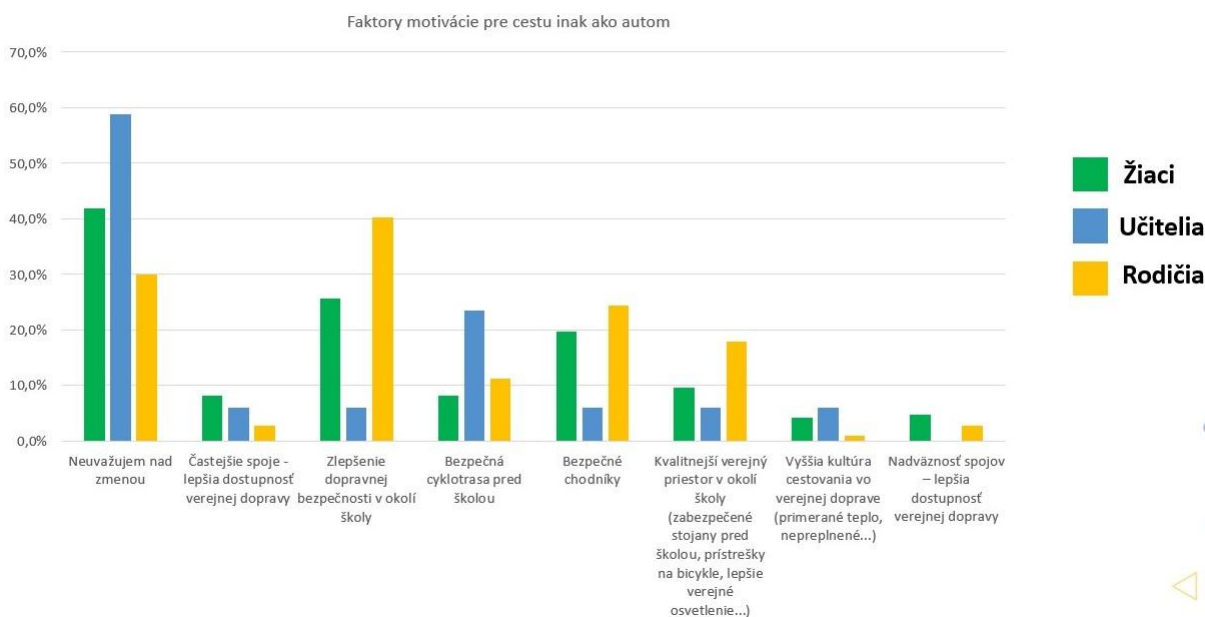
Aj pri tejto otázke sa ukazuje výrazný rozdiel medzi vnímaním detí a rodičov. Kým približne 30 % rodičov považuje za problém nedostatočnú zrelosť dieťaťa, samotné deti vnímajú svoj vek ako prekážku samostatného dochádzania len v menej ako 5 % odpovedí.

Konkrétne miesta a dôvody, ktoré považujú za nebezpečné

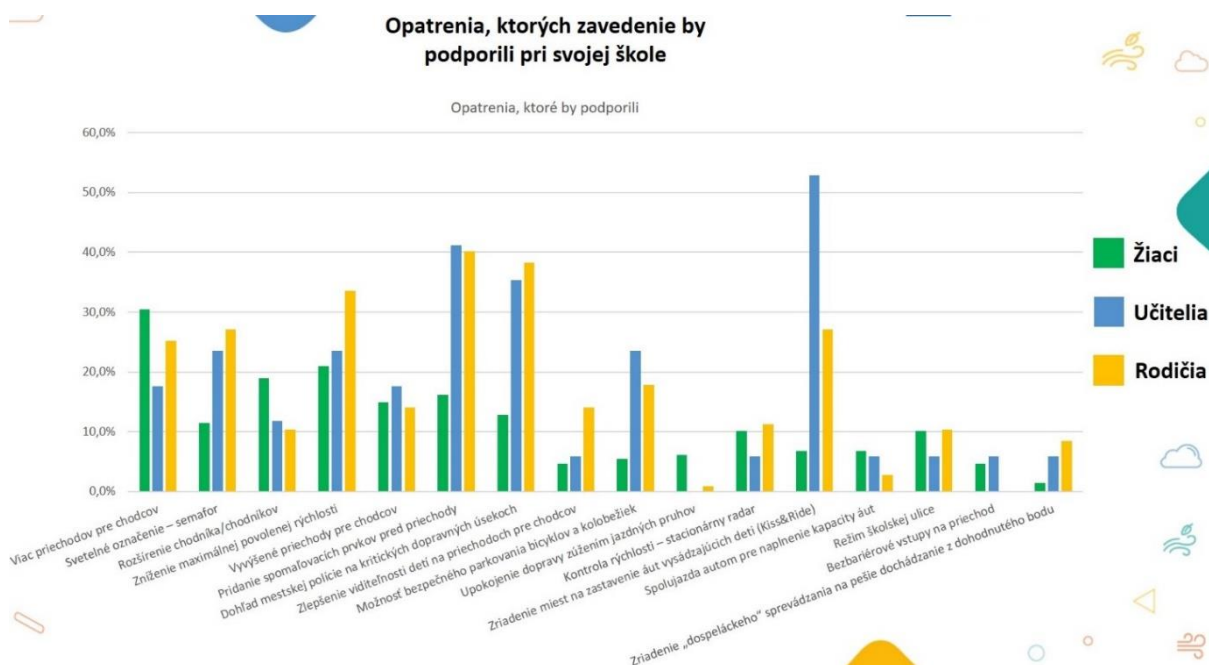
Neboja sa Pri obchode COOP Jednota sú narkomani, opití ľudia kričiaci na deti a bezdomovci Opití ľudia pri Lidli Banícka kolónia Prechod pre chodcov na hlavnej ceste, autá nezastavujú Pri škole nie je priechod pre chodcov, nie každému sa chce ísť až dole pri obchode a vždy ráno je veľa áut a nie vždy vidieť cez iné autá	Blízkosť hlavnej frekventovanej cesty Hlavná cesta bez semaforu Veľa áut pred školou	Nedostačujúca bezpečnosť chodníkov, priechodov, chýbajúce cyklotrasy, kvalita chodníkov pre kolobežky Prechod cez hlavnú cestu kde sú arogantní a neohľaduplní vodiči, chýba svetelná signalizácia, málokedy stoja policajti Okolie obchodu Jednoty osoby pod vplyvom návykových látok, nerešpektovanie zníženej rýchlosti Neprehľadnosť z dôvodu stojacích a prechádzajúcich áut, žiaden priechod pre chodcov pred školou Vodiči parkujú na chodníku pri škole (nie oproti) a doslova si vyžadujú prednosť od chodcov, ktorí kráčajú po chodníku Vyššia kriminalita kvôli prisťahovalcom
	Žiaci Učitelia Rodičia	

Za najväčší problém považujú blízkosť frekventovanej hlavnej cesty a veľké množstvo áut v okolí školy. Za rizikové označujú najmä priechody pre chodcov, chýbajúcu svetelnú signalizáciu, neprehľadné miesta a nedostatočnú bezpečnosť chodníkov. Upozorňujú aj na neohľaduplné správanie vodičov a parkovanie áut na chodníkoch priamo pri škole. Za problematické považujú tiež miesta v okolí obchodu COOP Jednota, kde vnímajú sociálne riziká, napríklad prítomnosť opitých ľudí, ľudí bez domova a osôb pod vplyvom návykových látok.

Faktory, ktoré by motivovali cestovať iným spôsobom ako autom

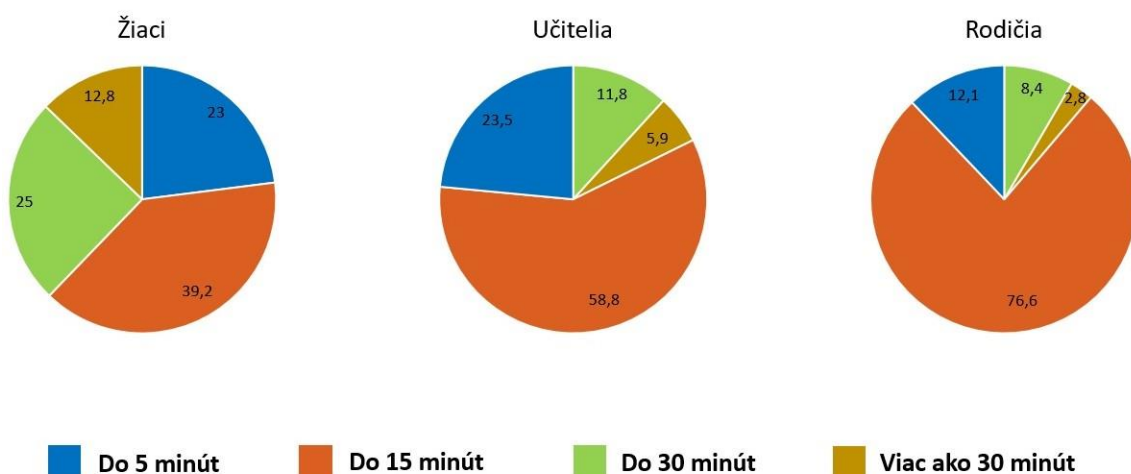

V otázkach týkajúcich sa toho, čo by ich motivovalo k zmene, mala najväčší podiel odpoveď, že nad zmenou spôsobu dochádzania neuvažujú. Tento výsledok považujeme za prirodzený, keďže zaužívané spôsoby cestovania sa menia len ťažko a ľudia majú tendenciu zotrvávať pri spôsoboch, na ktoré sú zvyknutí. Ak by však niečo mohlo ich rozhodnutie ovplyvniť, bola by to najmä vyššia dopravná bezpečnosť v okolí školy. Respondenti by zároveň ocenili kvalitnejšie a bezpečnejšie chodníky.

Medzi učiteľmi patrí k najviac podporovaným opatreniam zriadenie miest na krátkodobé zastavenie áut, ktoré privádzajú deti do školy. Rodičia aj učiteľia by približne rovnako privítali osadenie spomaľovacích prvkov pred priechodmi pre chodcov a dohľad mestskej polície na kritických dopravných úsekoch. Medzi ďalšie podporované opatrenia patria vybudovanie priechodov pre chodcov, inštalácia semafora či zníženie maximálnej povolenej rýchlosti.

Koľko času stráveného chôdzou alebo jazdou na bicykli prípadne kolobežke by boli ochotní venovať na cestu do alebo zo školy?

Potešujúcou informáciou pre mesto je odpoveď na otázku, koľko času sú respondenti ochotní venovať dochádzaniu do školy iným spôsobom ako autom. Väčšina z nich je ochotná venovať dochádzaniu do 15 minút, ak sa do školy dopravia pešo, na bicykli alebo na kolobežke.

Na čo sme v dotazníku zabudli, odkazy, postrehy...

	
Čerstvý vzduch a kondícia a lepšie myslenie	Škola by mala otvoriť zadnú bránu, aby deti nemuseli chodiť okolo
Keď chodím pešo tak sa mi páči že sa nenudím, je to zábavné a baví ma to	Chcete chrániť okolie školy, ja chcem chrániť svoje dieťa. Budem ho voziť autom zo aj do školy pokiaľ to len pôjde. Cesta po Handlovej bicyklom, kolobežkou je nebezpečná. Vodiči jazdia ako blázni. Neohrozím svoje dieťa
Nezaťažujem rodičov a porozprávam sa aj s kamarátmi	Viac príslušníkov mestskej polície
Keď chodíme pešo do školy tak môže byť na ceste menej áut	Myšlienka je super nielen kvôli pohybu deti a ich zdravia, ale aj pre <u>environment</u> , kvitujem danú možnosť. Avšak, aby deti mohli využívať takýto spôsob dopravy, chýbajú <u>cyklochodníky</u>
Mohli by pridať semaforey na bezpečnejšiu dopravu	Školský autobus, ktorý by zväžal deti z odľahlých miest.
 Žiaci	Pre spomalenie dopravy by som navrhla osadenie spomaľovačov na ulici ČSA
 Rodičia	Som rada že sa trochu zlepšila príjazdová cesta pred školou tým že je jednosmerná ale chýbajú mi tam miesta pre autá s vystupujúcimi deťmi a stav chodníkov je katastrofa.

V poslednej časti prieskumu sme nechali voľný priestor na zdieľanie nápadov, pocitov a odkazov. Žiaci vnímajú chôdzu do školy pozitívne, najmä z hľadiska pohybu, zdravia a čerstvého vzduchu. Rodičia aktívnu dopravu podporujú, zároveň však poukazujú na nedostatočnú bezpečnosť v okolí školy. Za potrebné považujú najmä zlepšenie stavu chodníkov a cyklotrás a zvýšenie dopravnej bezpečnosti.

Mapovanie v teréne

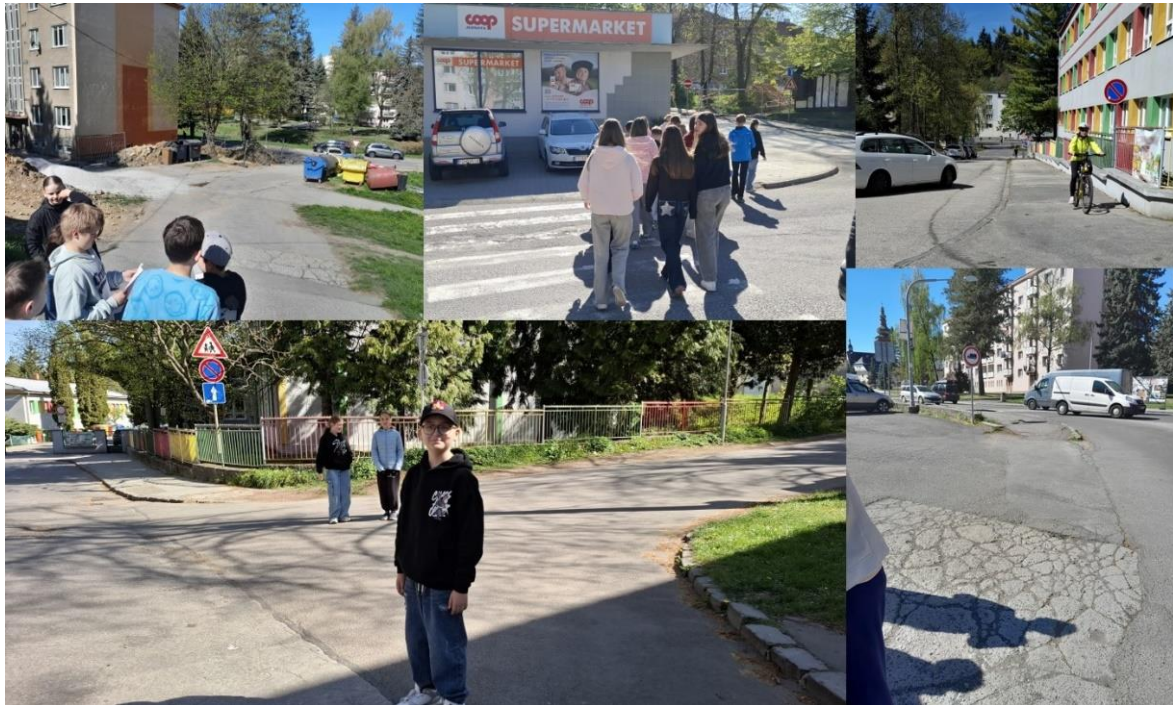
Z terénneho prieskumu vyplynulo niekoľko problémových miest v okolí školy. Zadná bránka býva pred začiatkom vyučovania uzamknutá, čím žiakom chýba prístup zo sídliska Mostná. Ide o skratku, ktorú žiaci bežne využívajú, no v súčasnosti k nej nevedie chodník, čo znižuje bezpečnosť pohybu v tomto úseku. Po vyučovaní je bránka otvorená a žiaci ju využívajú na odchod zo školy. Chodník vedúci k bránke je však ťažko prístupný a nebezpečný (Obr. 3 – vľavo hore).

V okolí COOP Jednoty a trafiky sa podľa žiakov zdržiavajú osoby, ktoré vnímajú ako problémové. Priechod pre chodcov končí priamo na parkovisku COOP Jednoty, pričom na jednej strane priechodu sa nachádza vysoký obrubník. Križovatka je zároveň neprehľadná (Obr. 3 – uprostred hore).

Pri Základnej škole Mierové námestie autá zastavujú na chodníkoch a priamo pred vchodom do areálu školy. V dôsledku toho tam dochádza k dopravnému chaosu a nebezpečným situáciám (Obr. 3 – vpravo hore).

Na križovatke ulíc Lipová a Mierové námestie chýba priechod pre chodcov a chodník smerujúci na Lipovú ulicu (Obr. 3 – vľavo dole).

Na križovatke ulíc 1. mája a Prievidská chýba priechod pre chodcov. Nachádza sa tam aj neoznačený vjazd na parkovisko, v dôsledku čoho dochádza ku kolíznym situáciám. Okrem toho z chodníka vyčnievajú dva hydranty, ktoré predstavujú prekážku pre chodcov (Obr. 3 – vpravo dole).

Obr. 3: Negatívne zistenia počas terénneho mapovania so žiakmi ZŠ Mierové námestie v Handlovej

Na ulici Prievidzská je nefunkčné svetlo na semafore a autá nezastavujú pred priechodom pre chodcov. V ranných hodinách sa v niektoré dni na mieste nachádza policajt. Problémom je aj vysoký obrubník pre chodcov, zatiaľ čo obrubník pre autá vchádzajúce na cestu je znížený. Ide zároveň o neprehľadnú križovatku (Obr. 4 – vľavo hore).

Pozitívnym prvkom na ulici 29. augusta, v blízkosti Partizánskej ulice, je ostrovček na priechode pre chodcov, ktorý zvyšuje bezpečnosť jeho využívania (Obr. 4 – uprostred hore).

Na ulici Prievidzská vedie od autobusovej zastávky na jednu stranu chodník k priechodu pre chodcov. Ten sa však nachádza opačným smerom od školy a je zároveň pomerne vzdialený. Na druhú stranu chodník vedie priamo do vozovky (Obr. 4 – vpravo hore).

Ďalším problémovým miestom na ulici Prievidzská je poškodený chodník vedúci k autobusovej zastávke, ktorý využíva veľké množstvo chodcov (Obr. 4 – vľavo dole).

Na Mierovom námestí bol vybudovaný nový chodník a znížený obrubník, čo predstavuje pozitívne zlepšenie podmienok pre pohyb chodcov (Obr. 4 – vpravo dole).

Obr. 4: Pozitívne a negatívne zistenia počas terénneho mapovania so žiakmi ZŠ Mierové námestie v Handlovej

Na ulici Československej armády pri predajni Lidl žiaci aj obyvatelia sídliska Mostná prechádzajú cez parkovisko priamo, pričom využívajú schody. V zadnej časti areálu za predajňou sa podľa žiakov zdržiavajú osoby bez domova a osoby pod vplyvom alkoholu, čo vnímajú ako problematické (Obr. 5 – vľavo hore).

Pozitívnym prvkom na Mostnej ulici je množstvo zelene a detské ihrisko Drevenka (Obr. 5 – vpravo hore).

Na ulici Československej armády je poškodený chodník, na ktorého konci zároveň chýba priechod pre chodcov (Obr. 5 – vľavo dole).

Na Morovnianskej ceste pri autobusovej zastávke chýba priechod pre chodcov. Za lávkou zároveň nie je vybudovaný chodník a chodci musia pokračovať po vozovke (Obr. 5 – vpravo dole).

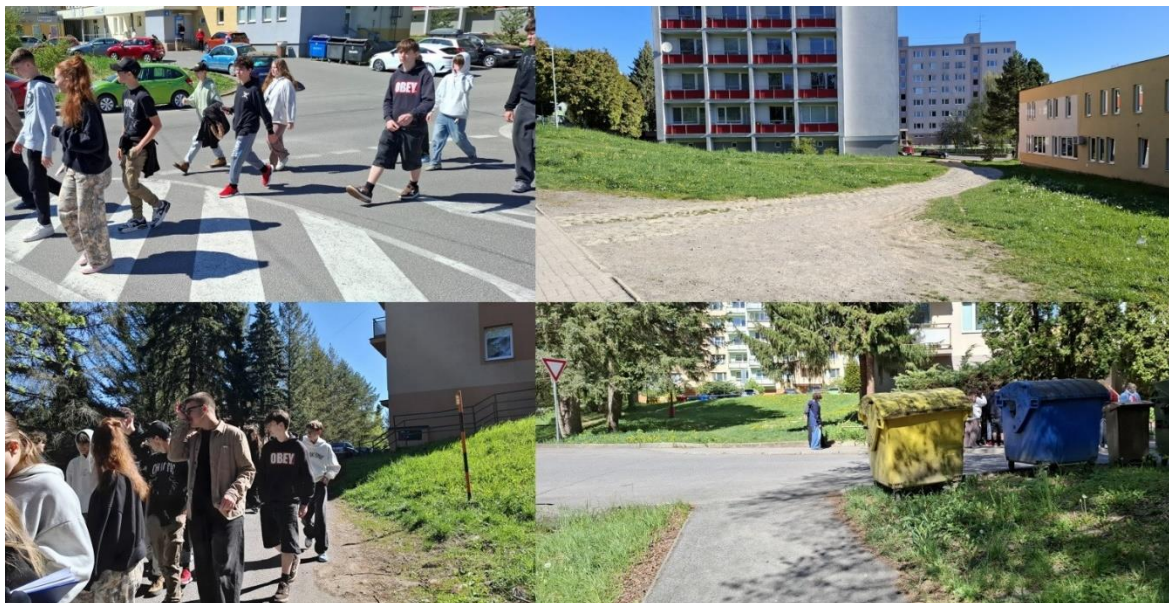
Obr. 5: Pozitívne a negatívne zistenia počas terénneho mapovania so žiakmi ZŠ Mierové námestie v Handlovej

K zdravotnému stredisku a lekární nevedie žiadny chodník, nenachádza sa tam priechod pre chodcov ani dopravné značenie (Obr. 6 – vľavo hore).

Pri Okružnej ulici, za lekárnou na sídlisku, sa nachádza viacero vychodených chodníkov. Niektoré z nich pôsobia ako dodatočne vytvorené trasy, sú však poškodené a zároveň po nich jazdia autá (Obr. 6 – druhý zľava hore).

Na Morovnianskej ceste pri základnej škole je nedostatočné osvetlenie, chýba chodník aj priechod pre chodcov (Obr. 6 – prvý zľava dole).

Na Morovnianskej ceste pri materskej škole sú nevhodne umiestnené kontajnery a nachádza sa tam rušná križovatka v blízkosti otvorenej bránky škôlky. Chýba tiež dopravná značka upozorňujúca na zvýšený pohyb detí (Obr. 6 – druhý zľava dole).

Obr. 6: Negatívne zistenia počas terénneho mapovania so žiakmi ZŠ Mierové námestie v Handlovej

Pri Základnej škole Morovnianska cesta chýba chodník popri areáli školy. Len na krátkom úseku je vytvorený priestor pre chodcov oddelený žltými spomaľovacími prvkami. Lokalita je neprehľadná a nebezpečná, pričom sa v nej pohybuje veľké množstvo detí a áut (Obr. 7 – vľavo).

Na križovatke ulíc Ladislava Novomeského, Hviezdoslavova a Odbojárov sa nachádza nebezpečná križovatka bez priechodu pre chodcov. Križovatka ústi do železničného priestestia pre chodcov, ktoré je takisto neprehľadné (Obr. 7 – vpravo hore).

Na Námestí baníkov, pred Domom kultúry a Mestským úradom, nie je dostatočne zreteľná hranica medzi vozovkou a chodníkom (Obr. 7 – vpravo dole).

Obr. 7: Negatívne zistenia počas terénneho mapovania so žiakmi ZŠ Mierové námestie v Handlovej

Na križovatke ulíc Železničiarska a Ladislava Novomeského sa nachádza železničné priecestie, na ktorom začne červené výstražné svetlo blikať s veľkým predstihom pred príchodom vlaku (Obr. 8 – vľavo hore).

Na Lipovej ulici chýba chodník (Obr. 8 – vpravo hore).

Na ulici Kapitána Nálepku sa v strede chodníka nachádza stĺp elektrického vedenia, ktorý obmedzuje priechodnosť chodníka (Obr. 8 – vľavo dole).

Na ulici 1. mája je pri kúpalisku a plavárni potrebné v dôsledku chýbajúceho chodníka využívať náhradný priechod pre chodcov. Ten vyúsťuje na poškodené parkovisko, kde sa zároveň nachádzajú vysoké obrubníky. V dôsledku toho tam dochádza k chaotickým a potenciálne nebezpečným situáciám (Obr. 8 – vpravo dole).

Obr. 8: Negatívne zistenia počas terénneho mapovania so žiakmi ZŠ Mierové námestie v Handlovej

Na Pstruhárskej ulici chýbajú chodníky a nachádza sa tam neprehľadná križovatka bez priechodov pre chodcov (Obr. 9 – vľavo). Na Úderníckej ulici sú kontajnery umiestnené na chodníku, v dôsledku čoho ich chodci musia obchádzať po vozovke (Obr. 9 – vpravo).

Obr. 9: Negatívne zistenia počas terénneho mapovania so žiakmi ZŠ Mierové námestie v Handlovej

Spojením výstupov z prieskumu a terénneho mapovania boli identifikované miesta a situácie, ktoré si zaslúžia zvýšenú pozornosť:

- parkovanie áut bezprostredne pri bráne školy – autá zastavujú pri bráne s cieľom umožniť deťom vystúpiť, čím ohrozujú chodcov smerujúcich do školy, prípadne svojím zastavením blokujú prejazd ostatných vozidiel,
- priestor v okolí trafiky a COOP Jednoty – v tejto lokalite sa zdržiavajú osoby pod vplyvom alkoholu a osoby bez domova, ktoré žiaci vnímajú ako zdroj obáv, najmä vzhľadom na blízkosť školy

- zatvorená zadná bránka školy – deti zo sídliska Mostná musia v dôsledku zatvorenej bránky pri ceste do školy využívať trasu okolo COOP Jednoty a trafiky, ktorú vnímajú ako menej bezpečnú,
- frekventovaná cesta na Prievidskej ulici – ide o frekventovaný úsek, na ktorom vozidlá podľa skúseností žiakov nie vždy zastavujú pred priechodom pre chodcov. Väčšina detí musí túto cestu pri dochádzaní do školy prekonávať. V ranných hodinách sa na mieste nachádza policajt len v niektoré dni.

Naše zistenia sme v auguste prezentovali zástupcom mesta Handlová vrátane viceprimátora Ladislava Hozlára. Zástupcom mesta sme poskytli prístup k pociťovej mape a podrobným údajom z dotazníkového prieskumu, keďže prejavili záujem o ich podrobnejšie preštudovanie. Zistenia môžu následne využiť pri príprave a realizácii ďalších projektov zameraných na zlepšenie podmienok pre bezpečnú a udržateľnú mobilitu v meste. Počas stretnutia sme zároveň diskutovali o možnosti finančnej podpory pri vypracovaní dopravno-architektonickej štúdie.